

In 9 stappen inspelen op signalen van welbevinden en betrokkenheid

1 Verken: zie, hoor en begrijp

Ga op ooghoogte in interactie met kinderen. Kijk om je heen en wees alert voor wat kinderen tonen met hun lichaamshouding, gedrag, mimiek, ... Kinderen die je aanspreken, die huilen of roepen, zie of hoor je sneller. Kleinere signalen gaan verloren. Kinderen versterken hun signalen vaak wanneer ze zich niet gehoord voelen, wat kan leiden tot meer onrust in de groep.

Ontvang de kleinere signalen door het kind zijn blik te volgen, zijn mimiek te spiegelen of te herhalen wat het zegt. Hierdoor weet het kind dat je zijn signaal opmerkt en voelt het zich begrepen.

Benoem aan het einde van de dag van elk kind wat een fijn moment was dat je samen beleefde. Zo merk je sneller welke kinderen aan je aandacht ontsnappen. En zo kan je meteen aan elke ouder iets vertellen over hun kind.

2 Verken: wees beschikbaar

Bekijk (samen met je team) op welke momenten je ruimte kan maken voor een één op één moment met elk kind (spel, verzorging of eetmoment, ...). Kijk ook wanneer je kan meespelen zonder te worden afgeleid door praktische zaken. Ook op drukke momenten is het belangrijk om ruimte te blijven maken voor interactie. Door de taken goed te verdelen of kleine momentjes van interactie vast te nemen. Zo krijg je meer rust en overzicht om het welbevinden en de betrokkenheid goed te observeren en te ondersteunen. Stil zijn of huilen kan verschillende oorzaken hebben. Door te reageren merk je wat werkt en wat niet en waar het kind nood aan heeft.

3 Verbind: betrek collega's

Hou een observatiesysteem bij dat vertrekt vanuit welbevinden en betrokkenheid. Bespreek je observaties met je collega's of verantwoordelijke. De inbreng van de collega's helpt om een totaalbeeld te krijgen van het kind. Misschien heb jij sommige signalen minder opgepikt of anders geïnterpreteerd. Overloop eens een kindportret zonder de naam van het kind te vermelden. Weten de collega's over welk kind het gaat? Zijn er collega's die andere signalen observeerden? Sta jij alleen voor een groep kinderen luister dan ook eens bij de verantwoordelijke.

4 Verbind: zoek een gemeenschappelijke kijk met collega's

Bespreek met je team of verantwoordelijke hoe jullie kijken naar welbevinden en betrokkenheid. Welke signalen passen onder een hoge of eerder een lage score? Verstaan jullie allemaal hetzelfde onder de signalen? Vul jij bijvoorbeeld 'enthousiast' hetzelfde in als je collega of verantwoordelijke? Wees je bewust van je eigen karakter en temperament. Als je zelf snel enthousiast bent, zal je dit misschien ook verwachten van de kinderen. Als je zelf introvert bent zal je misschien sneller de non-verbale signalen van een afzijdig kind opmerken.

Door hier samen over te praten en elkaar hierin te ondersteunen kan jij (en je team) beter inspelen op de behoeften van alle kinderen.

5 Verbind: betrek de ouders

Vertel ouders niet alleen over slapen, eten en verzorging maar ook over hoe hun kind zich voelde tijdens de dag. Geef voorbeelden van fijne momenten en hoe je daarop hebt ingespeeld. Ook kinderen bij wie het soms moeilijker loopt, hebben momenten van hoger welbevinden of sterke betrokkenheid. Benoem ook die positieve momenten.

Bespreek het welbevinden en de betrokkenheid regelmatig met ouders en maak hier tijd voor. Gebruik een kindvolgsysteem als houvast. Laat ouders eerst vertellen en vul daarna aan met jouw observaties. Zo blijft er ruimte voor hun verhaal en waardevolle informatie.

6 Versterk: observeer systematisch het welbevinden en betrokkenheid van de groep

Het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen geven veel informatie over hoe goed je aanpak aansluit bij de noden van de groep.

Observeer daarom een aantal keren op hetzelfde moment van de dag. Zo krijg je zicht op hoe een bepaald moment verloopt. Kies vooraf een moment en bepaal welke kinderen je observeert (bv. alfabetisch of in een andere volgorde). Zo vermijd je dat je vooral kijkt naar kinderen die duidelijke signalen geven dat ze zich goed voelen en intens aan het spelen zijn.

Kijk naar het welbevinden: hoe voelt het kind zich, maakt het contact en hoe verloopt dat contact?

Kijk naar de betrokkenheid: hoe intens is het kind aan het spelen of bezig met een activiteit, is het geboeid en doet het nieuwe ervaringen op?

Noteer je observaties en bespreek ze vervolgens met je collega's of verantwoordelijke. Benoem ook de succesmomenten: wanneer zie je een hoog welbevinden en sterke betrokkenheid?

7 Versterk: kies een focus

Na de observaties kan je beslissen wat je wilt versterken of verbeteren. Op welk moment scoren kinderen eerder laag? Waar liggen de kansen om het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen te verhogen?

Gebruik je observaties om een focus te kiezen. Je kan je hiervoor laten inspireren door de dimensies van MemoQ. Bijvoorbeeld: De overgang naar het middagmaal verloopt onrustig. Je observeert dat de kinderen hun welbevinden en betrokkenheid daalt tussen het afronden van hun spel en het starten van het eetmoment. De focus waarmee je aan de slag gaat is het wachtmoment voor het middagmaal.

8 Versterk: bedenk concrete acties en probeer ze uit

Stel een actieplan op. Formuleer realistische acties waarmee je aan de slag kan en waarbij het welbevinden en de betrokkenheid van de groep baat heeft. Formuleer haalbare doelen en zorg ook voor kleine acties die je snel kan verwezenlijken.

Elke opvang heeft zijn eigen context, sterktes en aandachtspunten. Formuleer je doelen actief en positief, bv. "We zorgen ervoor dat ..." (In plaats van "Er wordt niet langer ..."). Stem hier nadien je aanpak op af.

Bijvoorbeeld: bekijk met de collega's/verantwoordelijke hoe je het wachtmoment voor kinderen kan aanpakken door bijv.; het moment in te korten, te verrijken (met een liedje of een verhaaltje), door het overgangsrutueel te bekijken, ...

9 Versterk: evalueer je acties door opnieuw te kijken naar de kinderen

Geef een nieuwe aanpak tijd. Observeer hoe kinderen reageren. Heeft de actie effect op hun welbevinden en betrokkenheid? Merk je dat kinderen zich beter voelen of intenser opgaan in hun spel? Bedenk wat je kan toevoegen om meer effect te creëren. Wat of wie kan je hierbij helpen? Observeer opnieuw en evalueer.

Bijvoorbeeld: Is er meer rust tijdens het wachtmoment? Werkt de aanpassing zoals verwacht? Bespreek dit met collega's en beslis: blijven we dit zo doen of proberen we nog iets anders?

Zo blijf je stap voor stap werken aan het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen.

